

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 22ας Μαρτίου 1977 *

Στην υπόθεση 74/76,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Pretore di Milano (τρίτο τμήμα πολιτικό)
προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την
οποία ζητείται, στο πλαίσιο της δίκης μεταξύ

Iannelli & Volpi SpA, Μιλάνο

και

Ditta Paolo Meroni,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία των άρθρων 30 και
95 της Συνθήκης ΕΟΚ,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους H. Kutscher, πρόεδρο, A. M. Donner και P. Pescatore, προέ-
δρους τμήματος, J. Mertens de Wilmars, S. Sørensen, A. J. Mackenzie Stuart,
A. O'Keefe, G. Bosco, A. Touffait, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: J. P. Warner
γραμματέας: A. Van Houtte

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

Απόφαση

(Το μέρος που περιέχει τα περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

- 1 Με Διάταξη της 25ης Ιουνίου 1976 που περιήλθε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 26 Ιουλίου 1976, ο Pretore του Μιλάνου υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, διάφορα προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία των άρθρων 30 και 95 της Συνθήκης.

Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο δίκης μεταξύ ενός ιταλού αγοραστή χαρτιού τοιχοστρωσίας εισαγωγής, εναγομένου στην κύρια δίκη, και του ιταλού πωλητή, ενάγοντος στην κύρια δίκη, ο οποίος χρέωσε στον πρώτο ένα μέρος του τέλους που είχε καταβάλει παλαιότερα, κατά την εισαγωγή του προϊόντος στην Ιταλία, στον Ente nazionale per la cellulosa e per la carta, στο εξής ENCC, δυνάμει του νόμου 868 της 13ης Ιουνίου 1940 (GU αριθ. 170 της 22.7.1940), του νόμου 168 της 28ης Μαρτίου 1956 (GU αριθ. 79 της 3.4.1956) και της υπουργικής απόφασης της 3ης Ιουλίου 1940 (GU αριθ. 175 της 27.7.1940).

- 2 Ο ENCC είναι ιταλικός οργανισμός δημοσίου δικαίου που έχει ως σκοπό να ενθαρρύνει και να ρυθμίζει, ιδίως μέσω επιχορηγήσεων, την παραγωγή κυτταρίνης και χάρτου στο εν λόγω κράτος μέλος.

Από τις ενισχύσεις τις οποίες διαχειρίζεται ο ENCC σημαντικό μέρος αντιπροσωπεύουν οι επιχορηγήσεις σε εκδοτικές επιχειρήσεις για να μπορούν να αγοράζουν από τις βιομηχανίες χάρτου σε μειωμένη τιμή το χαρτί που χρησιμοποιούν για τις εκδόσεις τους.

Η δραστηριότητα του ENCC χρηματοδοτείται με τέλη που εισπράττονται επί της κυτταρίνης, του χαρτιού και του χαρτονιού εθνικής κατασκευής σε διάφορα στάδια της παραγωγής ή της διαθέσεως στο εμπόριο και επί των εισαγομένων ίδιων προϊόντων κατά την εισαγωγή τους.

- 3 Οι προαναφερθείσες ιταλικές διατάξεις επιτρέπουν στον εισαγωγέα να μετακυλίσει στους αγοραστές ένα μέρος του τέλους το οποίο κλήθηκε να καταβάλει και κατέβαλε στον ENCC.

Για να στηρίξει την άρνησή του να καταβάλει το επίδικο μέρος του τέλους, ο εναγόμενος της κύριας δίκης υποστηρίζει αφενός ότι το σύστημα της ενίσχυσης που θεσπίζουν οι εν λόγω νομοθετικές διατάξεις είναι στο σύνολό του ασυμβίβαστο προς τη Συνθήκη διότι παράβιάζει το άρθρο 30 της Συνθήκης, και επομένως δεν μπορεί να δικαιολογήσει την είσπραξη των τελών που κλήθηκε να καταβάλει ο ενάγων στην κύρια δίκη ούτε επιτρέπει στον τελευταίο να μετακυλίσει εν μέρει τα εν λόγω τέλη στον αγοραστή, αφετέρου δε το επίδικο τέλος, καθαυτό θεωρούμενο, αποτελεί εσωτερικό φόρο που εισάγει διακρίσεις και αντιβαίνει στο άρθρο 95 της Συνθήκης.

- 4 Σημειωτέον ότι η φερόμενη παράβαση του άρθρου 30 προκύπτει από το ότι κατά τον κρίσιμο χρόνο, ο ENCC χορηγούσε επιδοτήσεις στις εκδοτικές επιχειρήσεις για να μπορούν να αγοράζουν χαρτί εφημερίδας σε χαμηλότερη τιμή υπό τον όρο ότι πρόκειται για χαρτί εφημερίδας είτε παραγόμενο στην Ιταλία είτε εισαγόμενο από τον ENCC, αποκλεισμένου του απ' ευθείας εισαγομένου από άλλο κράτος μέλος.

Όσον αφορά το τέλος που απαιτεί ο ENCC, η παράβαση του άρθρου 95 της Συνθήκης προκύπτει από το ότι η βάση επιβολής του τέλους για το χαρτί, τα χαρτόνια και τα προϊόντα χάρτου (μεταξύ των οποίων και το χαρτί τοιχοστρωσίας) διαφέρει αναλόγως του αν είναι τα εν λόγω προϊόντα ιταλικής παραγωγής ή εισαγόμενα.

- 5 Τα προδικαστικά ερωτήματα θέτουν στην ουσία το ζήτημα αν ένα εθνικό δικαστήριο που καλείται να αποφανθεί ως προς το συμβίβαστο προς τη Συνθήκη ενός συστήματος κρατικών ενισχύσεων κατά την έννοια του άρθρου 92 ή ως προς ορισμένα από τα στοιχεία του μπορεί να λάβει υπόψη ενδεχόμενη παράβαση των άρθρων 30 και 95 και, αν ναι, βάσει ποιων κριτηρίων διαπιστώνεται η παράβαση των εν λόγω άρθρων σε περιπτώσεις όπως η υπό κρίση.

Πρέπει να σημειωθεί ότι τα ερωτήματα αυτά αναφέρονται στο καθεστώς που ίσχυε πριν το ιταλικό κράτος τροποποιήσει, από 1ης Ιανουαρίου 1974, το επίδικο σύστημα ενισχύσεων, όπως είχε απαιτήσει η Επιτροπή δυνάμει των αρμοδιοτήτων που της παρέχει το άρθρο 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης.

Επί των πρώτων ερωτημάτων

- 6 Το πρώτο ερώτημα έχει ως εξής: «Ένα σύστημα επιδοτήσεων που αφορά οργανισμό δημοσίου δικαίου και στηρίζεται σε εσωτερική ρύθμιση, η οποία (κατά την επίδικη περίοδο) επιτρέπει στους εθνικούς εκδότες να αγοράζουν χαρτί εφημερίδας σε μειωμένη τιμή μόνο από τις εθνικές βιομηχανίες χάρτου, ενώ το ει-

σαγόμενο από κράτη μέλη χαρτί εφημερίδας αγοράζεται μόνο σε ολόκληρη τιμή δεδομένου ότι δεν τυγχάνει επιδοτήσεως, αποτελεί μέτρο ισοδυνάμου αποτελέσματος προς ποσοτικό περιορισμό επί των εισαγωγών που απαγορεύεται από τα άρθρα 30 και επόμενα της Συνθήκης ΕΟΚ;»

Όπως προκύπτει από τα προαναφερθέντα στοιχεία, για την απάντηση στο ερώτημα αυτό πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι κατά τον κρίσιμο χρόνο αποκλειόταν από τις ενισχύσεις στις εκδοτικές επιχειρήσεις μόνο το χαρτί που εισαγόταν απ' ευθείας χωρίς τη μεσολάβηση του ENCC.

Το δεύτερο ερώτημα έχει ως εξής: «Το ενδεχομένως παράνομο, δυνάμει του άρθρου 30 της Συνθήκης ΕΟΚ ή άλλου κοινοτικού κειμένου (συγκεκριμένα της οδηγίας 70/50 της 22ας Δεκεμβρίου 1969), του ανωτέρω αναφερομένου συστήματος επιδοτήσεων, το οποίο χρηματοδοτείται από φόρους υπέρ τρίτων που εισπράττονται επί των εισαγομένων από άλλα κράτη μέλη προϊόντων χάρτου, καθιστά παράνομα και τα εν λόγω τέλη — αποκλειστικά τα εισπραττόμενα επί των εισαγομένων προϊόντων — δεδομένου ότι τα εξ αυτών έσοδα προορίζονται για τη χρηματοδότηση δραστηριότητας αντίθετης προς τις διατάξεις της Συνθήκης και επομένως παράνομης;»

Το τρίτο ερώτημα έχει ως εξής: «Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στα προηγούμενα ερωτήματα, οι διατάξεις των άρθρων 30 και επόμενα της Συνθήκης ΕΟΚ είναι απευθείας εφαρμοστέες και παρέχουν στους εισαγωγείς κοινοτικών προϊόντων το δικαίωμα να ζητήσουν την επιστροφή των καταβληθέντων τελών (και από ποια ημερομηνία);»

- 7 Στα τρία αυτά ερωτήματα πρέπει να δοθεί κοινή απάντηση.
- 8 Η απαγόρευση από το άρθρο 30 της Συνθήκης των ποσοτικών περιορισμών επί των εισαγωγών ή των μέτρων ισοδυνάμου αποτελέσματος καλύπτει αφενός τα μέτρα που έχουν το χαρακτήρα ολικής ή μερικής απαγόρευσης των εισαγωγών και αφετέρου, όπως ορίζεται στην οδηγία της Επιτροπής 70/70 της 22ας Δεκεμβρίου 1969 (GU L 13 της 19.1.1970, σ. 29) «τα μέτρα που δεν ισχύουν αδιακρίτως για τα εθνικά και για τα εισαγόμενα προϊόντα, τα οποία εμποδίζουν τις εισαγωγές που θα μπορούσαν να πραγματοποιηθούν αν δεν υπήρχαν αυτά τα μέτρα, περιλαμβανομένων και εκείνων που καθιστούν τις εισαγωγές δυσκολότερες ή επαχθέστερες από τη διάθεση των εθνικών προϊόντων».
- 9 Το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 30 είναι μεν ευρύ, δεν περιλαμβάνει όμως τα εμπόδια που καλύπτονται από άλλες ειδικές διατάξεις της Συνθήκης.

Δεδομένου ότι οι έννομες συνέπειες της εφαρμογής ή της ενδεχόμενης παράβασης των διαφόρων αυτών διατάξεων προσδιορίζονται αναλόγως του ιδιαίτερου σκοπού που εξυπηρετεί η διάταξη στο πλαίσιο των στόχων της Συνθήκης, μπορούν να διαφέρουν κατά φύση, πράγμα που καθιστά αναγκαία την οριοθέτηση του πεδίου εφαρμογής της κάθε μιας διάταξης, εξαιρουμένων βεβαίως των περιπτώσεων που εμπίπτουν συγχρόνως στο πεδίο εφαρμογής δύο ή περισσότερων διατάξεων του κοινοτικού δικαίου.

Έτσι, τα εμπόδια φορολογικής φύσεως ή ισοδυνάμου αποτελέσματος στα οποία αναφέρονται τα άρθρα 9 έως 16 και 95 της Συνθήκης δεν εμπίπτουν στην απαγόρευση του άρθρου 30.

- 10 Ομοίως το γεγονός ότι ένα σύστημα ενισχύσεων από το κράτος ή μέσω κρατικών πόρων είναι ικανό, επειδή και μόνο ευνοεί ορισμένες επιχειρήσεις ή ορισμένα εθνικά προϊόντα, να παρεμποδίσει τουλάχιστον έμμεσα την εισαγωγή ομοειδών ή ανταγωνιστικών προϊόντων από άλλα κράτη μέλη δεν αρκεί άνευ ετέρου για να εξομοιώσει μια ενίσχυση με μέτρο ισοδυνάμου αποτελέσματος για ποσοτικό περιορισμό κατά την έννοια του άρθρου 30.

- 11 Εξάλλου, το κατά το άρθρο 92, παράγραφος 1 ασυμβίβαστο των ενισχύσεων προς την κοινή αγορά δεν είναι, όπως προκύπτει από τις παραγράφους 1 και 3 του άρθρου 92 καθώς και από την παράγραφο 2, τρίτο εδάφιο του άρθρου 93, ούτε απόλυτο ούτε ανεξάρτητο αιρέσεων.

Πράγματι όχι μόνο προβλέπονται εξαιρέσεις στην παράγραφο 2 του άρθρου 92 αλλ' επιπλέον, δυνάμει των άρθρων 92 και 93 η Επιτροπή έχει ευρεία ευχέρεια εκτιμήσεως το δε Συμβούλιο ευρεία εξουσία να εγκρίνει κρατικές ενισχύσεις κατά παρέκκλιση από τη γενική απαγόρευση του άρθρου 92, παράγραφος 1.

- 12 Από τις σκέψεις αυτές προκύπτει ότι η Συνθήκη, προβλέποντας με το άρθρο 93 τη διαρκή εξέταση και τον έλεγχο των ενισχύσεων από την Επιτροπή, εξαρτά την αναγνώριση του ενδεχομένου ασυμβίβαστου κάποιας ενίσχυσης με την κοινή αγορά από την εφαρμογή της κατάλληλης διαδικασίας, την ευθύνη για την οποία έχει η Επιτροπή υπό τον έλεγχο του Δικαστηρίου.

Επομένως τα άτομα δεν μπορούν, επικαλούμενα το άρθρο 92 και μόνο να αμφισβητήσουν το συμβίβαστο ενισχύσεως προς το κοινοτικό δίκαιο ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων ούτε να τους ζητήσουν να αποφανθούν κυρίως ή παρεμπιπτόντως ότι υπάρχει ενδεχομένως ασυμβίβαστο.

Μια τόσο διασταλτική ερμηνεία του άρθρου 30 που εξομοιώνει την ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 92 με ποσοτικό περιορισμό κατά την έννοια του άρθρου 30 θα είχε ως συνέπεια να αλλοιώσει την έκταση των άρθρων 92 και 93 της Συνθήκης και να παραβιάσει το σύστημα κατανομής αρμοδιοτήτων στο οποίο απέβλεψε η Συνθήκη θεσπίζοντας τη διαδικασία διαρκούς εξέτασης του άρθρου 93.

- 13 Η απαγόρευση των ποσοτικών περιορισμών και των μέτρων ισοδυνάμου αποτελέσματος που θεσπίζει το άρθρο 30 της Συνθήκης είναι επιτακτική, σαφής και δεν απαιτείται για την εφαρμογή της καμιά παρέμβαση των κρατών μελών των κοινοτικών αγορών.

Η απαγόρευση αυτή έχει δηλαδή άμεσο αποτέλεσμα και γεννά υπέρ των ατόμων δικαιώματα που οφείλουν να προστατεύονται δικαστήρια και δη το αργότερο από το τέλος της μεταβατικής περιόδου, δηλαδή από 1ης Ιανουαρίου 1970 όπως προκύπτει από το άρθρο 32, δεύτερη παράγραφος της Συνθήκης.

- 14 Οι λεπτομέρειες χορηγήσεως μιας ενίσχυσης που αντιβαίνουν ενδεχομένως σε ειδικές διατάξεις της Συνθήκης, εκτός των άρθρων 92 και 93 είναι δυνατό να συνδέονται τόσο άρρηκτα με το αντικείμενο της ενίσχυσης ώστε να μην μπορούν να εκτιμηθούν χωριστά οπότε το ζήτημα κατά πόσο επηρεάζουν το συμβιβαστό ή το ασυμβίβαστο της καθόλου ενίσχυσης πρέπει κατ' ανάγκη να εκτιμάται μέσω της διαδικασίας του άρθρου 93.

Το ζήτημα πάντως διαφέρει στην περίπτωση που είναι δυνατό, κατά την ανάλυση ενός συστήματος ενισχύσεων, να απομονωθούν ορισμένοι όροι ή στοιχεία τα οποία καίτοι αποτελούν μέρος του εν λόγω συστήματος μπορούν να θεωρηθούν ως μη αναγκαία για την πραγματοποίηση του αντικειμένου του ή τη λειτουργία του.

Στην περίπτωση αυτή κανένας λόγος από τους αναφερόμενους στην κατανομή αρμοδιοτήτων που προκύπτει από τα άρθρα 92 και 93 δεν στηρίζει το συμπέρασμα ότι όταν παραβιάζονται άλλες διατάξεις της Συνθήκης που έχουν άμεσο αποτέλεσμα δεν μπορούν να προβληθούν ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων επειδή και μόνο το κρίσιμο στοιχείο ανάγεται στα επί μέρους στοιχεία κάποιας ενίσχυσης.

- 15 Ναι μεν οι ενισχύσεις συνιστούν συχνά καθεαυτές προστασία και επομένως προκαλούν κάποια στεγανοποίηση της αγοράς σε σχέση με τα προϊόντα των επιχειρήσεων που δεν ενισχύονται, πλην όμως αυτό δεν σημαίνει ότι υπάρχουν

περιοριστικά αποτελέσματα τα οποία υπερβαίνουν το μέτρο που είναι αναγκαίο για να επιτύχει η ενίσχυση το σκοπό της που εγκρίνει εξάλλου η Συνθήκη.

Αυτό ισχύει στην περίπτωση της ενίσχυσης που χορηγείται σε επιχειρηματίες οι οποίοι προμηθεύονται εισαγόμενα προϊόντα μέσω ενός κρατικού φορέα ενώ δεν χορηγείται στην περίπτωση απευθείας εισαγωγής, εφόσον η διάκριση αυτή δεν είναι σαφώς αναγκαία για την επίτευξη του σκοπού της ενίσχυσης ή για τη λειτουργία της.

- 16 Ωστόσο για την απάντηση στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να σημειωθεί ότι η ύπαρξη σε κάποιο σύστημα ενισχύσεων ενός στοιχείου που αποτελεί ενδεχομένως μέτρο ισοδυνάμου αποτελέσματος προς ποσοτικό περιορισμό και δεν είναι αναγκαίο για την πραγματοποίηση του σκοπού της ενίσχυσης δεν επιτρέπει στα εθνικά δικαστήρια να κρίνουν ασυμβίβαστο προς τη Συνθήκη το σύστημα ενισχύσεων στο σύνολό του ούτε επομένως ότι είναι παράνομα γι' αυτό το λόγο τα τέλη μέσω των οποίων χρηματοδοτείται η ενίσχυση, με την αιτιολογία ότι προορίζονται για τη χρηματοδότηση ενίσχυσης ασυμβίβαστης προς τη Συνθήκη.
- 17 Επομένως στα τρία πρώτα ερωτήματα προσήκει η απάντηση: α) ότι το άρθρο 30 της Συνθήκης έχει άμεσο αποτέλεσμα και, το αργότερο από το τέλος της μεταβατικής περιόδου, δικαιώματα υπέρ των ατόμων που τα εθνικά δικαστήρια οφείλουν να προστατεύσουν· β) οι ενισχύσεις στις οποίες αναφέρονται τα άρθρα 92 και 93 της Συνθήκης δεν εμπίπτουν υπ' αυτή την ιδιότητα στην απαγόρευση των ποσοτικών περιορισμών επί των εισαγωγών και των μέτρων ισοδυνάμου αποτελέσματος που θεσπίζει το άρθρο 30, πλην όμως τα συστατικά στοιχεία μιας ενίσχυσης που δεν είναι αναγκαία για την πραγματοποίηση του σκοπού της ή για τη λειτουργία της και τα οποία αντιβαίνουν στην εν λόγω απαγόρευση μπορούν να κριθούν ασυμβίβαστα για το λόγο αυτό με την εν λόγω διάταξη· γ) το γεγονός ότι κάποιο από τα συστατικά στοιχεία μιας ενίσχυσης, μη αναγκαίο για την πραγματοποίηση του σκοπού της ή για τη λειτουργία της είναι ασυμβίβαστο με κάποια από τις διατάξεις της Συνθήκης πλην των άρθρων 92 και 93 δεν πλήττει την ενίσχυση στο σύνολό της ούτε καθιστά γι' αυτό το λόγο παράνομο το σύστημα χρηματοδοτήσεώς της.

Επί του τετάρτου ερωτήματος

- 18 Με το τέταρτο ερώτημα ερωτάται «σε περίπτωση αρνητικής απάντησης στα προηγούμενα ερωτήματα, η απαγόρευση εισαγωγής φορολογικών διακρίσεων του άρθρου 95 της Συνθήκης αφορά και τα ειδικά τέλη που πλήττουν τόσο τα εθνικά όσο και τα εισαγόμενα εμπορεύματα και των οποίων το προϊόν προορίζεται για δημόσιους οργανισμούς άλλους πλην του κράτους».

Λαμβανομένων υπόψη των απαντήσεων στα τρία πρώτα ερωτήματα παρίσταται ενδεδειγμένη η απάντηση και στο τέταρτο.

- 19 Δεδομένου ότι το άρθρο 95 της Συνθήκης αφορά τους εσωτερικούς φόρους οποιασδήποτε φύσεως, το γεγονός ότι κάποιος φόρος ή κάποιο τέλος εισπράττεται από οργανισμό δημοσίου δικαίου εκτός του κράτους ή υπέρ αυτού και αποτελεί φόρο ειδικό ή προσωριζόμενο για ειδικό σκοπό δεν εξαιρεί τον εν λόγω φόρο ή το τέλος από το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 95 της Συνθήκης.

Επί του πέμπτου και του έκτου ερωτήματος

- 20 Με το πέμπτο ερώτημα ερωτάται αν συντρέχει «διάκριση απαγορευόμενη από το άρθρο 95 στην περίπτωση όπου τη βάση επιβολής του προαναφερθέντος τέλους αποτελεί για μεν το εθνικό προϊόν (εν προκειμένω χάρτης τοιχοστρωσίας) η τιμή του χάρτη και μόνο ο οποίος θεωρείται ως πρώτη ύλη ενώ για το εισαγόμενο αντίστοιχο προϊόν η βάση επιβολής του τέλους προκύπτει από τη συνολική αξία του προϊόντος: ως συνολική αξία του εισαγομένου προϊόντος νοείται το κόστος του τελειωμένου προϊόντος που φέρεται στο τιμολόγιο (συντίθεται δηλαδή από το κόστος της πρώτης ύλης και την προστιθεμένη αξία) συν έξοδα φορτώσεως, προμηθείας, ασφαλίσεως, μεταφοράς και λοιπά μέχρι τα σύνορα ακόμη και αν τα έξοδα αυτά δεν περιλαμβάνονται εν όλω ή εν μέρει στο τιμολόγιο του πωλητή».

Με το έκτο ερώτημα ερωτάται: «αν η απάντηση στο πέμπτο ερώτημα είναι ότι απαγορεύεται η επιβολή τέλους που εισάγει διακρίσεις διότι η βάση επιβολής του είναι υψηλότερη μόνο για τα εισαγόμενα προϊόντα, το άρθρο 95 της Συνθήκης παρέχει στους εισαγωγείς προϊόντων από χώρες της Κοινότητας το δικαίωμα να ζητήσουν την επιστροφή μέρους του καθ' υπέρβαση τέλους από 1η Ιανουαρίου 1962 οπότε άρχισε το δεύτερο στάδιο»;

- 21 Για την εφαρμογή του άρθρου 95 της Συνθήκης λαμβάνεται υπόψη όχι μόνο ο συντελεστής του εσωτερικού φόρου που επιβάλλεται άμεσα ή έμμεσα στα εθνικά και στα εισαγόμενα προϊόντα αλλά και η βάση επιβολής καθώς και οι λεπτομέρειες της εισπράξεώς του.

Αν οι διαφορές ως προς αυτά τα σημεία έχουν ως αποτέλεσμα ότι, στο ίδιο στάδιο παραγωγής ή διαθέσεως στο εμπόριο, το εισαγόμενο προϊόν φορολογείται βαρύτερα από το ομοειδές εθνικό προϊόν, συντρέχει παράβαση της απαγόρευσης του άρθρου 95.

Αυτό συμβαίνει στην περίπτωση όπου ο φόρος υπολογίζεται βάσει της αξίας του προϊόντος εφόσον μόνο για το εισαγόμενο προϊόν λαμβάνονται υπόψη στοιχεία εκτιμήσεως ικανά να αυξήσουν την αξία του σε σχέση με το αντίστοιχο εθνικό προϊόν.

Το γεγονός ότι η διοίκηση έχει διακριτική εξουσία δυνάμει της οποίας μπορεί να χορηγεί μειώσεις των φόρων σε συγκεκριμένες περιπτώσεις τόσο για τα εθνικά όσο και τα εισαγόμενα προϊόντα δεν αίρει την ασυμβίβαστη προς το άρθρο 95 διάκριση.

- 22 Όπως έκρινε το Δικαστήριο, τελευταία, με την απόφαση της 17ης Φεβρουαρίου 1976, υπόθεση 45/75, Rewe, Racc. 1976, σ. 193, το άρθρο 95 της Συνθήκης έχει άμεσο αποτέλεσμα και γεννά υπέρ των ατόμων δικαιώματα που οφείλουν να προστατεύονται από τα δικαστήρια.

Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται, πάντως, να κρίνει, στο πλαίσιο του οικείου συστήματος, αν ένας εσωτερικός φόρος που εισάγει διάκριση κατά την έννοια του άρθρου 95 πρέπει να θεωρηθεί αδικαιολόγητος στο σύνολό του ή μόνο κατά το μέρος που πλήττει το εισαγόμενο προϊόν βαρύτερα από το εθνικό.

(παραλείπεται)

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε με Διάταξη της 25ης Ιουνίου 1976 ο Pretore di Milano, αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 30 της Συνθήκης έχει άμεσο αποτέλεσμα και, το αργότερο από το τέλος της μεταβατικής περιόδου, δικαιώματα υπέρ των ατόμων που τα εθνικά δικαστήρια οφείλουν να προστατεύσουν.
- 2) Οι ενισχύσεις στις οποίες αναφέρονται τα άρθρα 92 και 93 της Συνθήκης δεν εμπίπτουν υπ' αυτή την ιδιότητα στην απαγόρευση των ποσοτικών περιορισμών επί των εισαγωγών και των μέτρων ισοδυνάμου αποτελέσματος που θεσπίζει το άρθρο 30, πλην όμως τα συστατικά στοιχεία μιας ενίσχυσης που δεν είναι αναγκαία για την πραγματοποίηση του σκοπού της ή για τη λειτουργία της και τα οποία αντιβαίνουν στην εν λόγω απαγόρευση μπορούν να κριθούν ασυμβίβαστα για το λόγο αυτό με την εν λόγω διάταξη.

- 3) Το γεγονός ότι κάποιο από τα συστατικά στοιχεία μιας ενίσχυσης, μη αναγκαίο για την πραγματοποίηση του σκοπού της ή για τη λειτουργία της είναι ασυμβίβαστο με κάποια από τις διατάξεις της Συνθήκης πλην των άρθρων 92 και 93 δεν πλήττει την ενίσχυση στο σύνολό της ούτε καθιστά γι' αυτό το λόγο παράνομο το σύστημα χρηματοδοτήσεώς της.
- 4) Δεδομένου ότι το άρθρο 95 της Συνθήκης αφορά τους εσωτερικούς φόρους οποιασδήποτε φύσεως το γεγονός ότι κάποιος φόρος ή κάποιο τέλος εισπράττεται από οργανισμό δημοσίου δικαίου εκτός του κράτους ή υπέρ αυτού και αποτελεί φόρο ειδικό ή προοριζόμενο για ειδικό σκοπό δεν εξαιρεί τον εν λόγω φόρο ή το τέλος από το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 95 της Συνθήκης.
- 5) Για την εφαρμογή του άρθρου 95 της Συνθήκης λαμβάνεται υπόψη όχι μόνο ο συντελεστής του εσωτερικού φόρου που επιβάλλεται άμεσα ή έμμεσα στα εθνικά και στα εισαγόμενα προϊόντα αλλά και η βάση επιβολής καθώς και οι λεπτομέρειες της εισπράξεώς του. Αν οι διαφορές ως προς αυτά τα σημεία έχουν ως αποτέλεσμα ότι, στο ίδιο στάδιο παραγωγής ή διαθέσεως στο εμπόριο το εισαγόμενο προϊόν φορολογείται βαρύτερα από το ομοειδές εθνικό προϊόν, συντρέχει παράβαση της απαγόρευσης του άρθρου 95.
- 6) Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται, πάντως, να κρίνει, στο πλαίσιο του οικείου συστήματος, αν ένας εσωτερικός φόρος που εισάγει διάκριση κατά την έννοια του άρθρου 95 πρέπει να θεωρηθεί αδικαιολόγητος στο σύνολό του ή μόνο κατά το μέρος που πλήττει το εισαγόμενο προϊόν βαρύτερα από το εθνικό.

Kutscher

Donner

Pescatore

Mertens de Wilmars

Sørensen

Mackenzie Stuart

O'Keeffe

Bosco

Touffait

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 2 Μαρτίου 1977.

Ο γραμματέας
A. Van Houtte

Ο πρόεδρος
H. Kutscher